

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-224 Wrocław, pl. Strzelecki 25
tel. 71 323 63 80, fax 71 323 63 98
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61- 4/15/JM

Wrocław, 15.10.2015 r.

DECYZJA RWR 15/2015

I. Na podstawie art. 27 ust.1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2015 r., 184) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko PROMERITUM Sp. z o.o. we Wrocławiu,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie ww. przedsiębiorcy polegające na:

- 1) niepodaniu we wzorcu umowy p.n. „Umowa pożyczki” następujących informacji o:
  - rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania oraz całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.),
  - kwocie odsetek, w stosunku dziennym, należnych przedsiębiorcy w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy pożyczki, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.),
  - zasadach ustalania prowizji za dokonanie spłaty pożyczki przed terminem, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.),
  - organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.),
- 2) zamieszczeniu we wzorcu umowy p.n.. „Załącznik nr 2 – wzór odstąpienia od umowy pożyczki” postanowień o treści: „*Jednocześnie informuję o dokonaniu przeze mnie zwrotu pożyczki w kwocie ..... na rachunek ...../w siedzibie lub oddziale Spółki w ....*”, co może stanowić naruszenie art. 54 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.)

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 20 maja 2015r.

II. Na podstawie art. 27 ust.1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2015 r., 184) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko PROMERITUM Sp. z o.o. we Wrocławiu,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie ww. przedsiębiorcy polegające na niezamieszczeniu klauzuli „nie na zlecenie” lub innej równoznaczającej na wekslach podpisywanych przez konsumentów i wręczanych przedsiębiorcy w celu zabezpieczenia świadczeń wynikających z umowy pożyczki, co może stanowić naruszenie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.),
i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 1 stycznia 2015r.

III. Na podstawie art. 106 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r., poz. 184) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy,
- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
nakłada się na PROMERITUM Sp. z o.o. we Wrocławiu **karę pieniężną** w wysokości:
a) 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w pkt I.1 sentencji decyzji, płatną do budżetu państwa,
b) 1.000 zł (jeden tysiąc) z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w pkt I.2 sentencji decyzji, płatną do budżetu państwa,
c) 3.000 zł (pięć tysięcy osiemset złotych) z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w pkt II sentencji decyzji, płatną do budżetu państwa.

UZASADNIENIE

1.1. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, dalej: „Prezes Urzędu”, zgodnie z kompetencjami przewidzianymi w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tj. Dz. U. 2015 r., poz.184), dalej: „ustawa o ochronie (...)”, przeprowadził, w ramach postępowania wyjaśniającego (sygn. RWR 403-4/15/JM), analizę treści wzorców umownych oraz weksła, stosowanych w obrocie z konsumentami przez PROMERITUM Sp. z o.o., dalej: „PROMERITUM” lub „Spółka”. W ramach tego postępowania zbadano zagadnienia dotyczące wypełniania przez ww. przedsiębiorcę obowiązków informacyjnych wynikających z ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.).

W związku z powyższym, Prezes Urzędu postanowieniem nr 77/2015 z dnia 17 kwietnia 2015 r. wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie podejrzenia stosowania przez PROMERITUM, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającej na:

- 1) niepodaniu we wzorcu umowy p.n. „Umowa pożyczki” następujących informacji o:
  - rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania oraz całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.),
  - kwocie odsetek, w stosunku dziennym, należnych przedsiębiorcy w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy pożyczki, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.),

- zasadach ustalania prowizji za dokonanie spłaty pożyczki przed terminem, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.),
- organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.),
- 2) niezamieszczeniu klauzuli „nie na zlecenie” lub innej równoznaczającej na wekslach podpisanych przez konsumentów i wręczanych przedsiębiorcy w celu zabezpieczenia świadczeń wynikających z umowy pożyczki, co może stanowić naruszenie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.),
- 3) zamieszczeniu we wzorcu umowy p.n. „Załącznik nr 2 – wzór odstąpienia od umowy pożyczki” postanowień o treści: „*Jednocześnie informuję o dokonaniu przeze mnie zwrotu pożyczki w kwocie ..... na rachunek ...../w siedzibie lub oddziale Spółki w ....*”, co może stanowić naruszenie art. 54 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014 r., poz. 1497 ze zm.)

Jednocześnie, ww. postanowieniem nr 77/2015 z dnia 17 kwietnia 2015 r., Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów materiały zebrane w trakcie postępowania wyjaśniającego o sygn. sygn. akt RWR 403-6/15/JM tj.

- pismo przedsiębiorcy (data wpływu do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu – 5 marca 2015 r.),
  - wzór umowy pożyczki obowiązujący od dnia 1 lutego 2015 r. wraz z załącznikami,
  - wzór „Załącznik nr 2 – wzór odstąpienia od umowy pożyczki”, który otrzymała konsumentka
  - wzór dokumentu potwierdzającego zniszczenie i/lub oddanie dokumentu klientowi,
  - kopię weksła wystawionego przez konsumentkę.
- (dowód: karta 1-17)

1.2. Spółka nie zgodziła się z postawionymi w ww. postanowieniu zarzutami stwierdzając, iż cyt.: „(...) spółka PROMERITUM sp. z o.o. nie prowadzi praktyki naruszających zbiorowe interesy konsumentów. (...) w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym zamieszcza wszelkie, kompletne, jasne i wyraźne oraz czytelne, zrozumiałe dla konsumentów informacje wymagane ustawą z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2014 r., poz. 1497 ze zm.). (...) ewentualne braki miały charakter nieistotnych nieścisłości niewpływając na poprawność udzielania konsumentom pożyczek, ani nie wprowadzały konsumentów w błąd, ani też nie narażały konsumentów na szkody czy dodatkowe nieuzasadnione koszty.” Niemniej jednak Spółka zadeklarowała chęć wprowadzenia we wzorcach umowy odpowiednich zmian. Na potwierdzenie przesłała kopie weksli zawierających klauzulę „nie na zlecenie”, stosowanych od 1 stycznia 2015 r., oraz kopie nowych wzorców umowy p.n. „Umowa pożyczki” oraz „Załącznik nr 2 – wzór odstąpienia od umowy pożyczki”, wprowadzonych do obrotu z konsumentami w dniu 20 maja 2015 r.

(dowód: karta 24-25, 27, 30-34, 40, 43-47)

2. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

2.1. PROMERITUM Sp. z o.o. we Wrocławiu od 2013 r. prowadzi działalność gospodarczą w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zarejestrowanej pod numerem 0000449775 w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym we Wrocławiu. Spółka świadczy usługi m.in. w zakresie finansowej działalności usługowej, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych, a także działalność wspomagającą usługi finansowe

oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne. Swoją działalność Spółka prowadzi na terenie miasta Wrocławia
(dowód: karta 5, 18-23)

2.2. PROMERITUM udziela pożyczek krótkoterminowych do kwoty 1500 zł. W obrocie z konsumentami stosuje wzorce umowne p.n.: „Umowa pożyczki” oraz „Załącznik nr 2 – wzór odstąpienia od umowy pożyczki”, dalej: „Załącznik”.
(dowód: karta 4, 7-9)

2.3. Prezes Urzędu dopatrywał się we wzorcu „Umowa pożyczki” braku informacji, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 7, 15, 17 i 21 ustawy o kredycie konsumenckim (patrz pkt 1.1. ppkt 1 uzasadnienia decyzji).

Natomiast w Załączniku zawarte zostało postanowienie, w którym Spółka uregulowała sytuację konsumentów w inny sposób, niż to wynika z treści art. 54 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim (patrz pkt 1.1 ppkt 3 uzasadnienia decyzji).
(dowód: karta 1-2, 4, 7-9, 15)

2.4. Spółka zawarła łącznie następującą ilość umów pożyczek:
(tajemnica przedsiębiorstwa)
(dowód: karta 4, 24)

2.5. PROMERITUM, w celu zabezpieczenia swoich przyszłych roszczeń, przyjmuje weksle wypisane przez konsumenta na konkretną kwotę.
Według oświadczenia Spółki **(tajemnica przedsiębiorstwa)**

Weksel cyt. „(...) jest wystawiany przez konsumenta na kwotę wyższą od wysokości zaciągniętej pożyczki, gdyż jednym wekslem zabezpieczanych jest zazwyczaj kilka umów, a ponadto weksel zabezpiecza całość świadczeń z tych umów.” Spółka nie spisuje z konsumentem deklaracji wekslowej, gdyż weksle są w całości wypełniane przez konsumenta wraz z umową pożyczki. Jak podaje PROMERITUM cyt. „(...) o ile zachodziła taka potrzeba, na prośbę konsumenta, w wypełnieniu weksla pomagał pracownik spółki, w tym przedstawiając wzór wypełnionego weksla.(...) Zezwolenie konsumentowi na wypełnienie weksla z klauzulą „na zlecenie” jak i przyjmowanie weksli bez klauzuli „nie na zlecenie” wynikało z niewiedzy”.

Po spłacie zobowiązania zabezpieczonego wekslem jest on komisyjnie niszczone lub zwracany konsumentowi.

Jak podał PROMERITUM, weksle były wystawiane na następujące kwoty: **(tajemnica przedsiębiorstwa)**

W dniu 1 lutego 2015 r. do § 7 „Zabezpieczenia” umowy dodano ust. 2 o treści:
„Zabezpieczeniem świadczeń wynikających z umowy kredytu jest weksel Pożyczkobiorcy na kwotę ..... zł”.
(dowód: karta 4-5, 8, 16, 17, 43, 51, 54)

2.6. Na wekslach wystawianych przez konsumentów nie była wpisana klauzula „nie na zlecenie” lub inna równoznaczająca, a wręcz przeciwnie – znajdował się na nich zapis „weksel na zlecenie”.

Jak oświadczyła Spółka cyt. „(...) jeszcze przed wszczęciem postępowania administracyjnego usystematyzowaliśmy zasady postępowania i na wekslu pospisywanym przez konsumenta

Spółka obligatoryjnie zamieszcza klauzulę „nie na zlecenie”.” Weksli z klauzulą „na zlecenie” od 1 stycznia 2015 r. konsumenci nie wystawiali. **(tajemnica przedsiębiorstwa)**

W okresie od 1 stycznia do 30 kwietnia 2015 r. konsumenci wystawili 35 weksli z klauzulą „nie na zlecenie”.

(dowód: karta 16, 17, 25, 30-31, 43)

2.7. Z dniem 20 maja 2015 r. PROMERITUM wprowadził nowy wzorec umowy „Umowa pożyczki”. Spółka przesłała jego kopię (dla pożyczki gotówkowej w wysokości 1.000 zł), w której zamieszczone zostały następujące informacje:

- „Całkowita kwota do spłaty przez pożyczkobiorcę wynosi 1350 zł, rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosi 6781,44%, przy założeniach: kwota udostępniana pożyczkobiorcy- 950 zł, prowizja- 345 zł, opłata za wypłatę pożyczki w formie gotówkowej- 50 zł, roczna stopa procentowa- 6% (tj. 5 złotych za okres udzielenia pożyczki), okres na który udostępniana jest pożyczka-30 dni.” (§ 6 ust. 5),

- „Kwota odsetek, o którym mowa w ust. 3, w stosunku dziennym wynosi 17 groszy” w zw. z postanowieniem o treści: „W razie odstąpienia od niniejszej umowy na warunkach określonych w tym paragrafie, Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od niniejszej umowy, z wyjątkiem odsetek od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej zwrotu.” (§8 ust. 4 w zw. z § 8 ust. 3),

- „Pożyczkodawca nie nalicza prowizji za spłatę pożyczki przed terminem.” (§ 9 ust 2),

- „Organem nadzoru w sprawach ochrony konsumentów jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.” (§16 ust.3).

(dowód: karta 27, 32-34, 45-46)

2.8. Z dniem 20 maja 2015 r. PROMERITUM wprowadziło do obiegu prawnego także nowy wzorec Załącznika, niezawierający negowanego postanowienia o treści: „Jednocześnie informuję o dokonaniu przeze mnie zwrotu pożyczki w kwocie ..... na rachunek ...../w siedzibie lub oddziale Spółki w ....”.

(dowód: karta 40)

2.9. Jak wynika z przedstawionego przez PROMERITUM rachunku zysku i strat **(tajemnica przedsiębiorstwa).**

(dowód: karta 55-59)

3. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

3.1. Określenie zarzutów

Prezes Urzędu wszczął z urzędu postępowanie przeciwko Spółce w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów polegających na (patrz pkt 1.1 uzasadnienia decyzji):

1. niepodaniu we wzorcu „Umowa pożyczki” informacji, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 7, pkt 15, pkt 17 i pkt 21 ustawy o kredycie konsumenckim,
2. niezamieszczeniu klauzuli „nie na zlecenie” lub innej równoznacznej na wekslach podpisanych przez konsumentów i wręczanych PROMERITUM w celu zabezpieczenia świadczeń wynikających z umowy pożyczki,
3. zamieszczeniu we wzorcu Załącznik postanowienia o treści mogącej stanowić naruszenie art. 54 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim.

3.2. Naruszenie interesu publicznoprawnego

Przede wszystkim rozważenia wymaga, czy w sprawie niniejszej naruszony został interes publicznoprawny. Zgodnie z celem ustawy o ochronie (...) opisanym w art. 1 ust. 1, określa ona warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Z treści art. 1 ust. 1 tej ustawy wynika, iż celem jej jest m.in. ochrona konsumentów przed eksploatacją ze strony silniejszych uczestników rynku.

Powyższe przesądza o wyłączeniu możliwości podejmowania przez organ antymonopolowy działań w celu ochrony wyłącznie interesów indywidualnych. Należy zatem stwierdzić, że nie każde naruszenie prawa w stosunkach cywilno-prawnych kwalifikuje sprawę do postępowania w trybie ww. ustawy. Odmienne niż to ma miejsce w postępowaniu cywilnym ukierunkowanym na ochronę praw podmiotowych stron, postępowanie w trybie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ma za swój przedmiot ochronę interesu publicznoprawnego, a więc ma to miejsce wtedy, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, bądź gdy wywołują one inne niekorzystne zjawiska na rynku wymagające ingerencji ze strony organów działających w trybie tej ustawy.

W niniejszej sprawie postępowanie dotyczy zarzutów naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, a zatem potencjalnie skutkami zarzucanych działań dotknięty jest szeroki krąg osób, które zawarły lub mogą w przyszłości zawrzeć ze Spółką umowy pożyczki. Wynika stąd wniosek, iż w sprawie mógł zostać naruszony interes publicznoprawny, a więc wszczęcie niniejszego postępowania było w świetle interesu publicznoprawnego w pełni uzasadnione.

3.3. Status przedsiębiorcy

Przedmiotem postępowania są praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, przez które rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorców (art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie (...)).

Definicja legalna pojęcia „przedsiębiorca” zawarta jest w art. 4 ustawy o ochronie (...). Zgodnie z pkt 1 powołanego artykułu, ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to, co do zasady, przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (j.t. Dz.U. z 2015r., poz. 584). W myśl art. 4 ust. 1 tej ustawy przedsiębiorcą jest m.in. osoba prawna. Tym samym PROMERITUM, jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, wpisana do KRS pod numerem 0000449775, jest osobą prawną, a tym samym - jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...).

4. Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I i II sentencji niniejszej decyzji

4. 1. Przesłanki zastosowania art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż *„Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”* Natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż *„Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: (...) 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; (...).”*

Aby doszło do naruszenia ww. przepisów prawa muszą kumulatywnie zostać spełnione dwie przesłanki:

- 1) bezprawność działań przedsiębiorcy,
- 2) godzenie tymi działaniami w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1) Pierwsza przesłanka naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...) - bezprawność działań przedsiębiorcy

Bezprawność działań przedsiębiorcy tradycyjnie rozumieć należy jako działanie sprzeczne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Źródłem tych zasad są m.in. normy prawa powszechnie obowiązującego. Zamieszczenie we wzorcu umowy postanowień sprzecznych z przepisami ustawy, jak i zaniechanie zamieszczenia w stosowanych wzorach umów prawem nakazanych informacji oraz klauzul stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

PROMERITUM świadczy usługi w zakresie udzielania konsumentom pożyczek krótkoterminowych. Zasady i tryb zawierania przez przedsiębiorcę z konsumentem umów o kredyt konsumencki, a także obowiązki kredytodawcy (przedsiębiorcy) w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki oraz obowiązki konsumenta i kredytodawcy w związku z zawartą umową o kredyt konsumencki uregulowane zostały w ww. ustawie o kredycie konsumenckim (art. 1 pkt 1 i 2). Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki (art. 3 ust. 2 pkt 1 tej ustawy).

Wzorzec umowy p.n. Umowa pożyczki

W art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim ustawodawca podaje informacje, jakie w umowie o pożyczkę powinny być zamieszczone. Zgodnie z treścią tego przepisu prawno umowa o pożyczkę powinna zawierać informacje dotyczące rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania oraz całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia (art. 30 ust. 1 pkt 7), a takiej informacji brak.

W § 8 „Prawo odstąpienia od umowy” przedmiotowego wzorca umownego Spółka podała, iż w przypadku odstąpienia od umowy konsument winien zapłacić odsetki za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej zwrotu. Nie wskazała, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy o kredycie konsumenckim, kwoty tych odsetek w stosunku dziennym,

Spółka w § 9 ust. 2 przedmiotowego wzorca umowy zastrzegła sobie prawo „(...) naliczania prowizji za spłatę pożyczki przed terminem na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2011.126.715)”, nie podając przy tym, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 17 ustawy o kredycie konsumenckim, metody jej naliczania.

Na PROMERITUM, jako pożyczkodawcy, ciąży także - wynikający z art. 30 ust. 1 pkt 21 ustawy o kredycie konsumenckim – obowiązek podania w ww. wzorcu umowy informacji o organie nadzoru, właściwym w sprawach ochrony konsumentów. A takiej informacji nie zamieszczono w analizowanym wzorcu umowy.

Wzorzec umowy Załącznik

Konsument podpisujący umowę pożyczki otrzymują także wzorzec odstąpienia od umowy, zawierający postanowienie, którego treść: „*Jednocześnie informuję o dokonaniu przeze mnie zwrotu pożyczki w kwocie ..... na rachunek ...../w siedzibie lub oddziale Spółki w ....*”, jednoznacznie wskazuje, iż konsument przed skorzystaniem z ustawowego uprawnienia do odstąpienia od umowy zobowiązany jest do zwrotu otrzymanych środków. Takie uregulowanie nie wypełnia dyspozycji art. 54 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którym konsument odstępując od umowy pożyczki nie ponosi w

związku z tym kosztów, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej spłaty oraz zobowiązany jest zwrócić niezwłocznie pożyczkodawcy kwotę udostępnionej pożyczki wraz z odsetkami, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Tym samym, kwestionowane postanowienie w sposób sprzeczny z art. 54 ust 1 i 5 ustawy o kredycie konsumenckim ogranicza uprawnienia konsumenta związane z prawem odstąpienia od umowy kredytu, istotnie skracając termin do dokonania zwrotu udostępnionej kwoty, a w istocie uzależniając złożenie oświadczenia o odstąpieniu od poprzedniego zwrotu kwoty pożyczki.

Weksel

W myśl art. 41 ust. 1 tej ustawy „*Weksel lub czek konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę "nie na zlecenie" lub inną równoznaczną.*” PROMERITUM udziela konsumentom pożyczek krótkoterminowych na podstawie zawartej z nimi Umowy. W celu zabezpieczenia świadczenia wynikającego z ww. umowy konsument wręczają PROMERITUM wypełnione własnoręcznie weksle, w których brak jest klauzul, wskazanych w art. 41 ust. 1 tej ustawy.

Jak wykazano powyżej Spółka, nie zamieszczając w przedmiotowych wzorcach umów oraz wekslach, stosowanych w obrocie z konsumentami, powyższych informacji i klauzul lub udostępniając informacje o treści sprzecznej, niż przewidział to ustawodawca, uchybiła obowiązkowi udzielania swoim kontrahentom (konsumentom) rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Zatem takie działanie uznać należy za bezprawne.

Ad 2) Druga przesłanka naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...) – godzenie w zbiorowy interes konsumentów.

Ustawodawca, ustalając przepisy dotyczące pożyczek udzielanych konsumentom, położył szczególny nacisk na zapewnienie im ochrony prawnej, jako słabszym podmiotom na rynku. Dlatego w ustawie o kredycie konsumenckim określony został katalog informacji i klauzul, jakie każdy przedsiębiorca udzielający pożyczek powinien zawrzeć w stosowanych wzorcach umów i wekslach, w celu umożliwienia konsumentowi dokonania świadomego wyboru, poprzez zapewnienie mu rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji oraz stworzenie mechanizmów ochronnych, w przypadku prób manipulowania nim. Ustalone przez ustawodawcę zapisy ustawy mają za zadanie zwiększenie poziomu ochrony uzasadnionych interesów konsumentów, dokonujących czynności prawnych z różnymi instytucjami finansowymi. Dlatego tak ważnym jest, aby PROMERITUM udzielając konsumentom pożyczek, dopełnił wszystkich nałożonych na niego obowiązków poprzez odpowiednie opracowanie treści wzorców umów oraz weksli, które są podstawowym źródłem wiedzy dla konsumenta na temat przysługujących zarówno jemu, jak i Spółce, uprawnień oraz spoczywających na nich obowiązkach.

Tym samym zaniechanie przez Spółkę umieszczenia w stosowanych wzorcach umowy p.n. „Umowa pożyczki” oraz Załącznik przedmiotowych informacji, o których mowa w punkcie I sentencji decyzji, nie dało konsumentom niezbędnej i prawem zagwarantowanej wiedzy, co do wszystkich aspektów i właściwości oferowanej przez Spółkę usługi (udzielenia pożyczki zabezpieczonej wekslem).

W ustawie o kredycie konsumenckim, w celu ochrony konsumenta jako strony słabszej w stosunku do profesjonalisty jakim jest niewątpliwie przedsiębiorca, przyjęto ograniczenia w

stosowaniu weksla będącego formą zabezpieczenia kredytu konsumenckiego. Dlatego wręczane kredytodawcy (Spółce) weksle powinny zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną wywołującą równoznaczne skutki prawne, a więc nie mogą one być indosowane. Klauzula „nie na zlecenie” ma chronić konsumenta, gdyż w przypadku przelewu wierzytelności dłużnikowi (konsumentowi) przysługują w stosunku do nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, jakie miał przeciwko zbywcy (Spółce). W razie zbycia praw poprzez indos zasada ta nie obowiązuje, a konsument nie mógłby powołać się wobec indosatariusza na zarzuty dotyczące istnienia i treści kredytu.

Mając powyższe na uwadze uznać należy, iż działania PROMERITUM pozbawiło konsumentów pełnej i rzetelnej wiedzy koniecznej do ich prawidłowego, świadomego i czynnego uczestnictwa w rynku, a tym samym godziło w ich interes zarówno prawny, jak i ekonomiczny.

Tym samym, Prezes Urzędu stwierdził, że zostały spełnione łącznie wszystkie przesłanki niezbędne dla zakwalifikowania opisanych działań jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...).

4.2. Zaniechanie praktyki.

Stosownie do art. 27. ustawy o ochronie (...), jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

W toku postępowania ustalono, że Spółka z dniem 20 maja 2015 r. wprowadziła do obrotu z konsumentami nowe wzorce umowne tj:

- „Umowa pożyczki” w którym zamieściła wymagane prawem informacje (patrz pkt 2.7. stanu faktycznego decyzji),
- Załącznik, w którym wykreśliła kwestionowane postanowienie o treści, naruszającej art. 54 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim (patrz pkt 2.8. stanu faktycznego decyzji).

Natomiast z dniem 1 stycznia 2015 r., na wekslach podpisywanych przez konsumentów i wręczanych Spółce znajduje się klauzula „nie na zlecenie” (patrz pkt 2.6. stanu faktycznego decyzji).

W świetle powyższego uzasadnione jest twierdzenie, iż zarzucana praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów została zaprzestana.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w punkcie I i II sentencji niniejszej decyzji.

5. Rozstrzygnięcie zawarte w pkt III sentencji decyzji

Zgodnie z art.106 ust.1 pkt 4 ustawy o ochronie (...), Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24. W myśl zaś art. 106 ust. 3 ww. ustawy o ochronie (...) obrót oblicza się jako sumę:

- 1) przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości;
- 2) przychodów wykazanych w rocznym sprawozdaniu finansowym równoważnym do rachunku zysków i strat sporządzanym na podstawie przepisów o rachunkowości lub w

- innym dokumencie podsumowującym przychody w roku obrotowym, w tym w sprawozdaniu z wykonania budżetu - w przypadku przedsiębiorcy, który nie sporządza rachunku zysków i strat na podstawie przepisów o rachunkowości;
- 3) udokumentowanych przychodów uzyskanych w roku obrotowym w szczególności ze sprzedaży produktów, towarów lub materiałów, przychodów finansowych oraz przychodów z działalności realizowanej na podstawie statutu lub innego dokumentu określającego zakres działalności przedsiębiorcy, a także wartości uzyskanych przez przedsiębiorcę dotacji przedmiotowych - w przypadku braku dokumentów, o których mowa w pkt 1 i 2;
  - 4) dochodów własnych pomniejszonych o wpływy z podatków - w przypadku gmin, powiatów i województw.

Art. 106 ust. 6 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż w przypadku gdy przedsiębiorca nie osiągnął obrotu w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary lub gdy obrót przedsiębiorcy obliczony na podstawie tego przepisu nie przekracza równowartości 100 000 euro (tj. 426.230 zł po przeliczeniu, przy uwzględnieniu treści art. 5 ww. ustawy), Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej równowartości 10 000 euro (42.623 zł po przeliczeniu, przy uwzględnieniu treści art. 5 ustawy).

Spółka prowadzi działalność od 2013 r. (**tajemnica przedsiębiorstwa**)

Z treści powyższego przepisu wynika, iż ww. kara ma charakter fakultatywny. W związku z tym Prezes Urzędu w ramach uznania administracyjnego decyduje czy zasadne jest w danej sprawie nałożenie kary. Ustawa nie zawiera katalogu przesłanek, od których uzależniona jest decyzja o nałożeniu kary. W art. 111 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie (...) jedynie wskazano, iż Prezes Urzędu, ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej uwzględnia w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia, działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. Ustalając wysokość kary Prezes Urzędu bierze także pod uwagę okoliczności łagodzące lub obciążające, które wystąpiły w sprawie. Okolicznościami łagodzącymi są w szczególności dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków, współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania (w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania). Natomiast okolicznościami obciążającymi są znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonanym naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia (art. 111 ust. 3 i 4 ustawy o ochronie (...))

W rozpatrywanej sprawie, w punkcie I i II sentencji decyzji stwierdzono, że PROMERITUM naruszył zakaz, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...). Zakaz ten ma charakter bezwzględny, zatem nie istnieją przesłanki natury prawnej, które umożliwiły zalegalizowanie tych praktyk. Spełniona jest zatem podstawowa przesłanka warunkująca nałożenie kary pieniężnej.

Okolicznością przemawiającą za zastosowaniem wobec PROMERITUM tego rodzaju kary jest fakt, że jako podmiot profesjonalnie prowadzący działalność gospodarczą na rynku usług finansowych powinien mieć świadomość, jakie informacje winny być obligatoryjnie

zamieszczone w umowie pożyczki zawieranej z konsumentem, oraz jakie inne obowiązki nałożył na niego ustawodawca w ustawie o kredycie konsumenckim w zakresie przyjmowania weksli oraz udostępniania konsumentom wzorców odstąpienia od umowy. Tym samym PROMEROTUM, jako profesjonalista, powinien zwracać szczególną uwagę na przepisy prawne dotyczące praw i obowiązków zarówno przedsiębiorcy, jak też konsumenta, które w sposób precyzyjny zostały określone w ustawie o kredycie konsumenckim w celu uregulowania tej sfery aktywności gospodarczej i ochrony praw konsumentów. Uwzględniając powyższe, Prezes Urzędu uznał, że naruszenie prawa przez Spółkę, w zakresie praktyk opisanych w pkt I i II sentencji decyzji, spowodowane było niedołożeniem przez nią należytej staranności, nie zaś umyślnym działaniem.

Kara pieniężna, o której mowa w punkcie III.a i III.b sentencji niniejszej decyzji, wymierzona została za stosowanie przez PROMERITUM praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na:

- niezamieszczeniu we wzorcu umowy „Umowa pożyczki” wymaganych prawem informacji, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 7, pkt 15, pkt 17 i pkt 21 ustawy o kredycie konsumenckim,
- zamieszczeniu w Załączniku postanowienia o treści naruszającej art. 54 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że praktyka ta ujawniała się na etapie zawierania kontraktu.

Oceniając stopień szkodliwości wszystkich praktyk (patrz pkt I i II sentencji decyzji) należy wskazać, że każda z nich naruszyła podstawowe prawo konsumenta tj. prawo do uzyskania rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, co do jego praw i obowiązków wynikających z umowy pożyczki. Takim działaniem PROMERITUM wprowadził konsumentów w błąd co do warunków, na jakich faktycznie zawierają umowę, ograniczając tym samym ich prawa.

Ustalając wysokość kary za praktykę opisaną w pkt I.2 sentencji decyzji Prezes Urzędu wziął dodatkowo pod uwagę, iż zamieszczony w Załączniku, sprzeczny z dyspozycją ustawy zapis o konieczności zwrotu pożyczki przed złożeniem oświadczenia o odstąpieniu od umowy mógł zniechęcić konsumentów do podjęcia tego typu działania.

Prezes Urzędu wziął także pod uwagę, iż obydwie praktyki były długotrwałe albowiem Spółka przedmiotowe wzorce umowy stosowała przez kilkanaście miesięcy (od 2013 r. do 19 maja 2015 r.).

Natomiast kara pieniężna, o której mowa w punkcie III.c sentencji niniejszej decyzji, wymierzona została za stosowanie przez Spółkę praktyki polegającej na niezamieszczeniu klauzuli „nie na zlecenie” lub innej równoznaczającej na wekslach podpisywanych przez konsumentów i wręczanych PROMERITUM w celu zabezpieczenia świadczeń wynikających z umowy pożyczki.

Oceniając szkodliwość ww. praktyki należy wskazać, że takim działaniem Spółka postawiła konsumentów w gorszej sytuacji niż to przewidział ustawodawca, gdyż weksel przez nich wystawiony, nie zawierający tej klauzuli, mógł być sprzedany przez indos, a tym samym na nabywcę weksla (indosariusza) zostałaby przeniesiona pełnia praw wynikających z treści weksla niezależnie od tego, czy przysługiwały one indosantowi, czy nie. Możliwa jest więc sytuacja, w której indosatariusz uzyska poprzez indos więcej praw wekslowych, aniżeli miał ich jego poprzednik, a to z uwagi np. na zarzuty osobiste przysługujące dłużnikowi względem zbywcy weksla. Ponadto w przypadku nabycia weksla poprzez indos zakres zarzutów służących dłużnikowi wobec wierzyciela wekslowego ulega znacznemu

ograniczeniu. Aby zapobiec takim sytuacjom zostało wpisane do ustawy o kredycie konsumenckim postanowienie, iż weksle wystawiane przez konsumentów zawierających umowę pożyczki muszą zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczącą w związku z czym może być on przeniesiony jedynie zgodnie z zasadami zawartymi w kodeksie cywilnym dotyczącymi przelewu wierzytelności. Innymi słowy, w przypadku sprzedaży weksla bez ww. klauzuli przez PROMERITUM, konsumenci którzy go wystawili zostali pozbawieni ochrony, jaką zagwarantował im ustawodawca w ustawie o kredycie konsumenckim.

Ustalając wysokość kary pieniężnej Prezes Urzędu wziął także pod uwagę, iż Spółka stosowała powyższe praktyki przez kilkanaście miesięcy, od 2013 r. do 31 grudnia 2014 r.

Za okoliczności łagodzące przy ustaleniu wysokości wszystkich kar uznano fakt, iż Spółka dopuściła się po raz pierwszy naruszenia zbiorowych interesów konsumentów oraz zaniechała stosowania praktyki jeszcze przed wszczęciem (pkt II sentencji decyzji) lub niezwłocznie po wszczęciu niniejszego postępowania (pkt I sentencji decyzji). Określając wysokość kary Prezes Urzędu miał też na uwadze kategorię osób korzystających z tego rodzaju usług, jakie świadczy Spółka.

Biorąc pod uwagę powyższe, Prezes Urzędu nałożył na Spółkę karę w wysokości:

- za praktykę opisaną w pkt I. 1 sentencji decyzji - 1.800 zł, co stanowi (**tajemnica przedsiębiorstwa**) maksymalnego wymiaru kary,
- za praktykę opisaną w pkt I. 2 sentencji decyzji - 1.000 zł, co stanowi (**tajemnica przedsiębiorstwa**) maksymalnego wymiaru kary,
- za praktykę opisaną w pkt II sentencji decyzji - 3.000 zł, co stanowi (**tajemnica przedsiębiorstwa**) maksymalnego wymiaru kary.

Łączny wymiar kary wynosi 5.800 zł tj. (**tajemnica przedsiębiorstwa**) maksymalnego wymiaru kary.

Podkreślić należy, iż kara pieniężna powinna spełniać funkcję represyjną, jako sankcja i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie (...), jak i prewencyjną, zapobiegając ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest też ich walor wychowawczy, w tym wymiar ogólny, odstraszać innych przedsiębiorców działających w branży przed podobnym naruszaniem interesów konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu kara w powyżej ustalonej wysokości takie cele spełni.

Zgodnie z art. 112 ust. 1 ustawy o ochronie (...) karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Warszawa: **NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000**.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 Kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Otrzymuje:
PROMERITUM Sp. z o.o.
Ul. Poniatowskiego 24 A

50-326 Wrocław